

education students are solved at a qualitatively new level.

The relevance of such training is dictated by the growing mobility, transience of the social environment. Under such conditions, a monodiscipline alone cannot fulfill its traditional mission and ensure a sustainable increase in new knowledge

The concepts of "professional competence", "interdisciplinary training", "artistic and methodological culture", "communicative competence" are specified. The component structure of the artistic and methodological culture of third-level higher education students and the structure of their communicative competence are considered.

Keywords: professional competence, third-level higher education students, interdisciplinary learning, artistic and methodological culture, communicative competence.

DOI: <https://doi.org/10.31392/NZ-udu-161.2025.06>

УДК 373.5.015.31:004.77

Даниляк Р. З., Даниляк Ю. І.

РОЛЬ СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖ У РОЗВИТКУ КРИТИЧНОГО МИСЛЕННЯ ШКОЛЯРІВ

У статті проаналізовано наукові дослідження та публікації про вплив засобів масової інформації на розвиток критичного мислення дітей, на їх здатність аналізувати інформацію, про маніпулятивні технології в засобах масової інформації. Українські вчені підкреслюють, що доступ дітей до різних джерел інформації без відповідного навчання навичок критичного аналізу може сприяти формуванню стереотипного мислення та підвищувати ризик дезінформації.

Констатовано, що соціальні медіа можуть стати ефективним інструментом розвитку аналітичних навичок завдяки інтерактивності, доступу до різноманітних джерел інформації та можливості брати участь у дискусіях, але цей процес залежить від рівня цифрової грамотності школярів, їхньої здатності оцінювати інформацію та протидіяти маніпуляціям.

Проаналізовано, як саме алгоритмічна персоналізація впливає на здатність дітей критично оцінювати інформацію, які механізми маніпуляції використовуються в соціальних мережах для посилення когнітивних упереджень та які освітні стратегії можуть допомогти подолати ці виклики. Це дослідження дозволить запропонувати більш цілісний підхід до формування критичного мислення у дітей в умовах цифрового середовища.

Висвітлено різні форми маніпуляції у соціальних мережах, основні загрози для критичного мислення: алгоритмічна сегрегація контенту та "інформаційні бульбашки", маніпулятивний контент і дезінформація, розвиток кліпового мислення, ефект масового впливу та групового мислення, акцентовано, як це впливає на підлітків.

Розглянуто шляхи вдосконалення критичного мислення через соціальні мережі, а саме охарактеризовано ефективні стратегії, які можуть допомогти підліткам покращити критичне мислення за допомогою соціальних мереж: розвиток навичок фактчекінгу, формування звички аналізувати контент, участь у дискусіях та розвиток аргументованого мислення, використання освітнього контенту у соціальних мережах.

Доведено, що соціальні мережі можуть бути ефективним інструментом розвитку критичного мислення, якщо школярі володіють навичками аналізу інформації, фактчекінгу та розпізнавання маніпуляцій.

Ключові слова: критичне мислення, медіаграмотність, соціальні мережі, фактчекінг, засоби масової інформації, маніпулятивні технології.

Сучасне інформаційне суспільство створює нові виклики та можливості для формування критичного мислення молоді. Особливу роль у цьому процесі відіграють соціальні мережі, які стали основним джерелом інформації для підлітків. Водночас цифрове середовище сприяє як розвитку аналітичних навичок, так і поширенню дезінформації та маніпулятивних технологій.

Актуальність дослідження обумовлена необхідністю розробки ефективних підходів до розвитку критичного мислення підлітків у цифрову епоху. **Мета** статті – проаналізувати вплив соціальних мереж на критичне мислення підлітків, виявити позитивні та негативні аспекти цього впливу та запропонувати шляхи вдосконалення медіаграмотності молоді.

Критичне мислення є однією з ключових компетенцій сучасної людини, особливо в умовах інформаційного суспільства. В українській науковій традиції його вивчення почалося відносно недавно, але активно розвивається. Кизенко В. В. (2018) у своїй монографії “Критичне мислення у цифровому суспільстві” визначає критичне мислення як здатність аналізувати інформацію, оцінювати її достовірність і протистояти маніпуляціям. Автор наголошує на важливості формування цієї навички ще в дитячому віці. Пентиліук М. І. (2019) у роботі “Методика формування критичного мислення учнів” розглядає інтеграцію методик критичного мислення в освітній процес, зокрема через аналіз медіатекстів та роботу з інформаційними джерелами. Савченко О. Я. (2020) аналізує вплив освітнього середовища на розвиток критичного мислення, підкреслюючи роль сучасних технологій у цьому процесі.

Українські дослідники активно вивчають вплив медіа на когнітивні процеси дітей. Так, Волошенюк О. (2021) у дослідженні “Медіаграмотність як інструмент формування критичного мислення школярів” аналізує ефективність програм медіаосвіти в Україні та їхній вплив на здатність дітей аналізувати інформацію. Різун В. (2020) у праці “Комунікативні стратегії в мас-медіа” розглядає механізми інформаційного впливу на аудиторію та способи їх критичного осмислення. Головатий М. Ф. (2019) досліджує маніпулятивні технології в українських ЗМІ та їхній вплив на формування світогляду дітей і підлітків.

Українські вчені підкреслюють, що доступ дітей до різних джерел інформації без відповідного навчання навичок критичного аналізу може сприяти формуванню стереотипного мислення та підвищувати ризик дезінформації.

З поширенням цифрових технологій особливої уваги заслуговують дослідження впливу соціальних мереж на мислення дітей:

Найдьонова Л. А. (2021) у праці “Соціальні мережі як середовище формування інформаційної культури підлітків” аналізує вплив алгоритмів соціальних мереж на інформаційну поведінку користувачів. Вона зазначає, що дитяча аудиторія є особливо вразливою до інформаційних маніпуляцій через недостатньо розвинуті навички аналізу контенту.

Іванова А. В. (2020) у статті “Дезінформація в соціальних мережах: загрози для критичного мислення” розглядає феномен інформаційних бульбашок і фейкових новин, що є однією з головних загроз для формування об’єктивного сприйняття реальності в дітей.

Петренко О. В. (2019) у роботі “Візуальна інформація у соціальних медіа: вплив на сприйняття реальності” аналізує, як маніпуляції візуальним контентом змінюють розуміння подій та явищ, зокрема у дитячій аудиторії.

Українські дослідники наголошують, що соціальні мережі не лише впливають на спосіб отримання інформації, але й змінюють когнітивні процеси, оскільки контент часто орієнтований на швидке споживання без глибокого аналізу.

Українські освітяни та медіадослідники пропонують різні методики розвитку критичного мислення у дітей. Гриценко Т. Б. (2021) у статті “Інтерактивні методи розвитку критичного мислення школярів” аналізує використання кейс-методу, дебатів та інтерактивних платформ для навчання аналізу інформації. Волошенюк О. та Найдьонова Л. (2021) у посібнику “Медіаграмотність в освітньому просторі” пропонують практичні вправи та стратегії для навчання учнів навичкам критичного аналізу медіаконтенту. Проект “Вивчай та розрізняй” (2018-2023), що реалізується за підтримки IREX в Україні, доводить ефективність інтеграції медіаграмотності в шкільні програми для формування критичного мислення в дітей.

Загалом, українські дослідження вказують на необхідність систематичного навчання дітей медіаграмотності та критичного аналізу інформації як невід’ємної частини освітнього процесу.

Попри значну кількість наукових праць, присвячених формуванню критичного мислення у дітей через мас-медіа, деякі аспекти цієї проблеми залишаються недостатньо дослідженими. Зокрема, мало уваги приділено специфіці впливу алгоритмічної персоналізації контенту в соціальних мережах на когнітивні процеси дітей. Алгоритми, які підбирають інформацію на основі попередніх уподобань користувачів, можуть формувати так звані “інформаційні бульбашки”, що обмежують доступ до альтернативних поглядів і ускладнюють розвиток аналітичного мислення.

У процесі аналізу було використано такі методи: контент-аналіз – вивчення матеріалів у соціальних мережах для визначення основних форматів інформаційного впливу; порівняльний аналіз – співставлення механізмів поширення достовірної та маніпулятивної інформації у соцмережах; огляд літератури – аналіз сучасних наукових досліджень, присвячених проблемі критичного мислення у цифрову епоху.

Соціальні мережі відіграють важливу роль у процесі формування критичного мислення підлітків. Завдяки інтерактивності, доступу до різноманітних джерел інформації та можливості брати участь у дискусіях, соціальні медіа можуть стати ефективним інструментом розвитку аналітичних навичок. Проте цей процес залежить від рівня цифрової грамотності школярів, їхньої здатності оцінювати інформацію та протидіяти маніпуляціям.

1. Доступ до різноманітних джерел інформації. Однією з ключових переваг соціальних мереж є можливість отримувати інформацію з різних джерел. На відміну від традиційних медіа, де домінують офіційні новинні агентства та редакційні політики, у соціальних мережах підлітки можуть ознайомитися з альтернативними думками, незалежними журналістськими розслідуваннями, думками експертів та очевидців подій.

Наприклад, такі платформи, як Twitter (X) або Reddit, дозволяють користувачам швидко отримувати оновлення з місця подій, аналізувати різні інтерпретації новин та перевіряти інформацію у відкритих джерелах. Однак саме ця відкритість може стати причиною поширення дезінформації, тому критичне мислення необхідне для оцінки достовірності матеріалів.

2. Інтерактивні форми комунікації. На відміну від пасивного споживання контенту у традиційних медіа, соціальні мережі пропонують інтерактивні механізми комунікації. Коментарі, дискусійні групи, форуми та живі трансляції дають підліткам можливість взаємодіяти з різними точками зору, ставити запитання та аргументувати власну позицію.

Дискусії у соціальних мережах сприяють розвитку навичок аналізу, логічного мислення та аргументації. Наприклад, участь у тематичних групах, присвячених науковим відкриттям або політичним дебатам, допомагає критично оцінювати інформацію та перевіряти її достовірність через обговорення з іншими користувачами.

3. Фактчекінг та розпізнавання маніпулятивного контенту. Одна з важливих навичок у цифровому просторі – вміння розпізнавати дезінформацію та маніпулятивні технології. Соціальні мережі надають доступ до фактчекінгових платформ, таких як Snopes, FactCheck.org або український StopFake. Використання цих ресурсів допомагає підліткам навчитися перевіряти факти та розпізнавати фейкові новини.

Крім того, самі соціальні мережі розробляють механізми боротьби з дезінформацією. Наприклад, YouTube додає під відео посилання на перевірені джерела, а Facebook застосовує систему перевірки фактів, яка попереджає користувачів про можливі маніпуляції.

4. Використання освітнього контенту та критичний аналіз медіаповідомлень. Багато платформ сприяють навчання критичного мислення через освітній контент. Наприклад, TikTok та Instagram мають освітні канали, де експерти розбирають маніпулятивні техніки у медіа, пояснюють наукові концепції та аналізують новинні повідомлення.

Однак навіть освітній контент варто сприймати критично. Підлітки мають навчитися ставити під сумнів навіть популярні наукові пояснення та перевіряти їх у першоджерелах. Важливим є також розуміння механізмів, за допомогою яких алгоритми платформ можуть підсилювати одні повідомлення та ігнорувати інші.

Хоча соціальні мережі можуть слугувати ефективним інструментом для розвитку критичного мислення, вони також несуть значні ризики. Завдяки алгоритмічним механізмам, швидкому поширенню інформації та

маніпулятивним стратегіям, користувачі можуть опинитися в умовах, що обмежують їхню здатність до аналізу та об'єктивної оцінки подій. Основні загрози для критичного мислення у соціальних мережах можна розділити на кілька ключових аспектів.

1. Алгоритмічна сегрегація контенту та “інформаційні бульбашки”

Алгоритми соціальних мереж створені для того, щоб показувати користувачам контент, який відповідає їхнім інтересам, уподобанням та минулій активності. Це призводить до ефекту так званих “інформаційних бульбашок” (filter bubbles), коли люди отримують інформацію, що підтверджує їхні переконання, але майже не стикаються з альтернативними точками зору.

Розглянемо, яким чином це впливає на критичне мислення.

Обмежений доступ до різних точок зору: людина може опинитися в ситуації, коли її інформаційне поле формується виключно однобокими джерелами, що знижує здатність до аналізу альтернативних аргументів.

Формування когнітивного упередження підтвердження: користувачі несвідомо починають вірити лише в ту інформацію, яка узгоджується з їхніми попередніми переконаннями, і відкидають інші погляди без критичної перевірки.

Зниження рівня суспільного діалогу: через поляризацію думок у соцмережах складніше вести продуктивні дискусії, оскільки користувачі взаємодіють лише з людьми, які розділяють їхні погляди.

2. Маніпулятивний контент і дезінформація

Фейкові новини, клікбейтні заголовки та пропаганда – одні з найсерйозніших загроз для критичного мислення у цифрову епоху. Соціальні мережі дають змогу будь-кому створювати та поширювати контент, і часто вірусний ефект працює на користь саме маніпулятивних повідомлень.

Існують різні форми маніпуляцій у соціальних мережах.

Фейки та конспірологічні теорії – чим сенсаційніша новина, тим швидше вона поширюється. Користувачі часто репостять інформацію, не перевіряючи її джерело.

Емоційний вплив – маніпулятивні повідомлення побудовані таким чином, щоб викликати сильні емоції (гнів, страх, захоплення), що знижує рівень критичного осмислення.

Прихована реклама та пропаганда – інколи новини чи аналітичні статті маскують рекламні або політичні інтереси, не вказуючи на справжнє джерело інформації.

Підлітки, які ще не мають достатнього рівня медіаграмотності, часто не розрізняють надійні джерела від сумнівних. Це може призводити до формування хибних переконань, поширення фейкових новин та зниження рівня довіри до офіційних фактів.

3. Розвиток кліпового мислення

Одним із наслідків використання соціальних мереж є зростання кліпового мислення – тенденції до сприйняття інформації у фрагментарному, поверхневому вигляді без глибокого аналізу.

Розглянемо причини і небезпеки розвитку кліпового мислення.

Короткий формат контенту: TikTok, Instagram Reels та YouTube Shorts створюють культуру швидкого споживання інформації, де увага користувача утримується лише на кілька секунд.

Зниження концентрації уваги: дослідження показують, що надмірне використання соціальних мереж зменшує здатність людей до глибокого фокусування та аналізу складних тем.

Поверхневе запам'ятовування: користувачі запам'ятовують не саму інформацію, а лише яскраві заголовки або емоційні фрагменти контенту.

Як наслідок, підлітки, які звикають до коротких, нескладних відео та текстів, можуть втратити навички аналітичного мислення. Вони менше читають довгі аналітичні статті, рідше перевіряють факти та частіше довіряють "загальноприйнятим" думкам без глибокого аналізу.

4. Ефект масового впливу та групового мислення

У соціальних мережах люди часто підпадають під вплив думки більшості, навіть якщо ця думка є необґрунтованою або помилковою. Це явище називається груповим мисленням (groupthink) і може суттєво обмежувати здатність до самостійного аналізу. Розглянемо, як саме проявляється цей ефект і якими є його наслідки.

"Вірусний" ефект інформації: якщо якась новина або тренд набирає популярності, люди схильні довіряти йому лише через те, що це робить велика кількість інших користувачів.

Тиск групи: у коментарях до публікацій можна часто зустріти агресивне нав'язування певної думки, що може змусити користувача змінити свою точку зору під тиском більшості.

Підтримка стереотипів: часто у соцмережах поширюються стереотипні уявлення про різні соціальні групи, що обмежує здатність критично оцінювати ситуацію.

Молоді люди, які прагнуть соціального схвалення, можуть несвідомо переймати популярні погляди, не аналізуючи їх. Це може призвести до сприйняття хибної інформації як об'єктивної істини.

Розглянемо шляхи вдосконалення критичного мислення через соціальні мережі, адже соціальні мережі можуть не тільки створювати загрози для критичного мислення, але й сприяти його розвитку. Для цього важливо навчитися свідомо використовувати цифровий простір, розвивати навички медіаграмотності та застосовувати певні методи оцінки інформації.

Існує кілька ефективних стратегій, які можуть допомогти підліткам покращити критичне мислення за допомогою соціальних мереж.

1. Розвиток навичок фактчекінгу

Один із найважливіших аспектів критичного мислення – це вміння перевіряти факти та розрізняти достовірну інформацію від маніпуляцій. У соціальних мережах часто поширюються фейки, сенсаційні новини та неправдива інформація, тому фактчекінг є необхідною навичкою. Для формування цієї навички потрібно навчитися перевіряти інформацію.

Використання незалежних фактчекінгових платформ: підлітки можуть перевіряти новини через такі ресурси, як Snopes, FactCheck.org, StopFake та інші, які аналізують медіаматеріали на достовірність.

Перевірка першоджерел: важливо не покладатися лише на заголовки або короткі дописи в соцмережах, а шукати першоджерела інформації, особливо коли йдеться про наукові відкриття чи політичні події.

Оцінка авторитетності джерела: підлітки повинні вчитися аналізувати, хто стоїть за публікацією (незалежне медіа, державна установа, блогер тощо) та який рівень довіри має це джерело.

Наприклад, якщо в соціальній мережі поширюється інформація про небезпечну тенденцію або резонансну подію, підліток може: перевірити, чи ця новина опублікована у авторитетних виданнях; пошукати різні точки зору на проблему; використати фактчекінгові інструменти для перевірки достовірності.

Ця практика допомагає не лише уникати маніпуляцій, а й розвивати аналітичне мислення.

2. Формування звички аналізувати контент

Критичне мислення передбачає не тільки перевірку фактів, а й здатність аналізувати контент із різних аспектів: логічної побудови, упередженості автора, цілей публікації.

Розглянемо методи аналітичного підходу.

Розпізнавання маніпулятивних технік: соціальні мережі рясніють емоційними заголовками, перебільшеннями, узагальненнями та спрощеннями. Важливо навчитися розпізнавати ці техніки, щоб не піддаватися їхньому впливу.

Постановка уточнювальних запитань: чому автор публікує цю інформацію? Чи є альтернативні точки зору? Яка аргументація використана? Відповіді на ці запитання допомагають виявляти маніпуляції.

Порівняння різних джерел: споживання інформації лише з одного каналу може формувати однобокий світогляд. Аналіз матеріалів із різних джерел сприяє ширшому розумінню ситуації.

Наприклад, якщо підліток бачить популярну новину в соцмережах, він може застосувати аналітичний підхід: подивитися, як її висвітлюють різні медіа; оцінити, чи є емоційні маніпуляції (сенсаційні заголовки, відсутність фактів); дослідити, хто є автором матеріалу та яку позицію він займає. Це допомагає не сприймати інформацію поверхнево, а оцінювати її критично.

3. Участь у дискусіях та розвиток аргументованого мислення

Одним із ключових способів розвитку критичного мислення є участь у конструктивних дискусіях у соціальних мережах. Обговорення актуальних тем допомагає підліткам формулювати власну позицію, аналізувати аргументи інших та навчатися логічного обґрунтування своїх думок.

Для того, щоб дискусії були продуктивними потрібно уникати емоційних реакцій, тому важливо навчитися відокремлювати емоції від фактів, щоб уникати необґрунтованих суджень. З цією метою потрібно: *застосовувати логічні аргументи* – кожне твердження має базуватися на фактах або логічних

висновках, а не лише на особистих переконаннях; *практикувати дебати на різні теми* – підлітки можуть брати участь у онлайн-дискусіях на освітніх платформах або тематичних форумах, де потрібно аргументувати свою точку зору. Наприклад, якщо підліток бере участь у дискусії про екологічні проблеми, він може: навести факти та дані з наукових джерел; проаналізувати різні позиції (наприклад, екологів та представників промисловості); сформулювати власний висновок на основі отриманої інформації. Це сприяє розвитку здатності до раціонального обговорення та об'єктивного аналізу.

4. Використання освітнього контенту у соціальних мережах

Замість хаотичного споживання інформації школярі можуть використовувати соціальні мережі для навчання та вдосконалення своїх навичок. Можливі форми використання соціальних мереж для навчання:

Підписка на якісні освітні ресурси: канали про науку, економіку, історію та медіаграмотність допомагають розширювати світогляд.

Аналіз науково-популярного контенту: варто звертатися з першоджерелами, особливо коли мова йде про складні теми (наприклад, медицину або екологію).

Участь у відкритих лекціях та вебінарах: багато експертів ведуть освітні проєкти в соціальних мережах, що дає можливість отримувати достовірну інформацію.

Наприклад, якщо учні хочуть краще зрозуміти поняття “фінансова грамотність”, то вони можуть: стежити за блогами економістів у соціальних мережах; дивитися аналітичні відео та перевіряти викладену інформацію; обговорювати матеріали з іншими користувачами для перевірки їхньої достовірності. Це допомагає не лише отримувати знання, а й тренувати навички критичного аналізу.

Соціальні мережі можуть бути ефективним інструментом розвитку критичного мислення, якщо школярі володіють навичками аналізу інформації, фактчекінгу та розпізнавання маніпуляцій. Завдяки доступу до різноманітних джерел, можливості брати участь у дискусіях та використанню освітнього контенту, соціальні платформи сприяють формуванню навичок аналізу та аргументації. Однак без належного рівня медіаграмотності існує ризик піддатися інформаційним маніпуляціям та фейковим новинам.

Попри значний потенціал для розвитку критичного мислення, соціальні мережі створюють ряд загроз, які можуть суттєво впливати на здатність підлітків об'єктивно оцінювати інформацію. Алгоритмічні механізми, маніпулятивні технології, кліпове мислення та груповий вплив сприяють формуванню інформаційних “бульбашок” та зниженню аналітичних навичок.

Соціальні мережі відіграють важливу роль у розвитку критичного мислення учнів, але водночас створюють загрози у вигляді інформаційних “бульбашок” та поширення фейкових новин. Важливо розвивати медіаграмотність школярів через освітні програми, стимулювати самостійний аналіз інформації та популяризувати методи фактчекінгу.

Використана література:

1. Кизенко В. В. Критичне мислення у цифровому суспільстві. Київ : Освіта, 2018.
2. Пентиліук М. І. Методика формування критичного мислення учнів. Харків : Вид-во Харківського університету, 2019.
3. Волошенюк О. Медіаграмотність як інструмент формування критичного мислення школярів. *Освітній простір*, 2021.
4. Найдьорова Л. А. Соціальні мережі як середовище формування інформаційної культури підлітків. *Педагогічні науки*, 2021.
5. Козубай Л. Використання елементів медіаосвіти у викладанні трудового навчання. *Освітні технології*, 2021.
6. Гриценко Т. Б. Інтерактивні методи розвитку критичного мислення школярів. *Наукові записки*, 2021.

References:

1. Kyzenko V. V. (2018). Krytychne myslennia u tsyfrovomu suspilstvi [Critical thinking in a digital society]. Kyiv : Osvita [in Ukrainian].
2. Pentyliuk M. I. (2019). Metodyka formuvannia krytychnoho myslennia uchniv. Kharkiv : Vydavnytstvo Kharkivskoho universytetu [in Ukrainian].
3. Volosheniuk O. (2021). Mediahramotnist yak instrument formuvannia krytychnoho myslennia shkolariv. *Osvitnii prostir* [in Ukrainian].
4. Naidonova L. A. (2021). Sotsialni merezhi yak seredovyshe formuvannia informatsiinoi kultury pidlitkiv. *Pedahohichni nauky* [in Ukrainian].
5. Kozubai L. (2021). Vykorystannia elementiv mediaosvity u vykladanni trudovoho navchannia. *Osvitni tekhnolohii* [in Ukrainian].
6. Hrytsenko T. B. (2021). Interaktyvni metody rozvytku krytychnoho myslennia shkolariv. *Naukovi zapysky* [in Ukrainian].

R. DANYLIAK, Y. DANYLIAK. The role of social networks in the development of critical thinking in school students.

The article analyzes scientific research and publications on the influence of mass media on the development of children's critical thinking, on their ability to analyze information, and on manipulative technologies in the media

Ukrainian scientists emphasize that children's access to various sources of information without appropriate training in critical analysis skills can contribute to the formation of stereotypical thinking and increase the risk of disinformation.

It has been found that social media can be an effective tool for developing analytical skills due to interactivity, access to various sources of information, and the opportunity to participate in discussions, but this process depends on the level of digital literacy of schoolchildren, their ability to evaluate information, and counteract manipulation.

It analyzes how algorithmic personalization affects children's ability to critically evaluate information, what manipulation mechanisms are used in social networks to reinforce cognitive biases, and what educational strategies can help overcome these challenges. This study will allow us to propose a more holistic approach to developing critical thinking in children in a digital environment.

Various forms of manipulation in social networks are highlighted, the main threats to critical thinking: algorithmic content segregation and "information bubbles", manipulative content and disinformation, the development of clip thinking, the effect of mass influence and groupthink, and how this affects teenagers is emphasized.

Ways to improve critical thinking through social networks are considered, namely, effective strategies that can help teenagers improve critical thinking through social networks are described: developing fact-checking skills, forming a habit of analyzing content, participating in discussions and developing reasoned thinking, using educational content on social networks.

It has been proven that social networks can be an effective tool for developing critical thinking if

students have the skills to analyze information, fact-check, and recognize manipulation.

Keywords: critical thinking, media literacy, social networks, fact-checking, mass media, manipulative technologies.

DOI: <https://doi.org/10.31392/NZ-udu-161.2025.07>

УДК 641:001.895

Зубар Н., Жеплінська М., Корецька І., Шевченко В.

ІННОВАЦІЙНІ ТРЕНДИ НА ПІДПРИЄМСТВАХ ХАРЧУВАННЯ: ТЕХНОЛОГІЯ, ОРГАНІЗАЦІЯ, ЛОГІСТИКА

Сучасна харчова промисловість, зокрема ресторанне господарство, переживає динамічну трансформацію під впливом глобалізаційних процесів, цифрових інновацій та змін у споживчих перевагах. Сфера ресторанного господарства є динамічною галуззю, яка швидко реагує на зміни споживчих очікувань, технологічного розвитку та екологічних викликів. Успішна діяльність сучасного закладу харчування передбачає інтеграцію інноваційних технологій, ефективної організації виробничих і обслуговуючих процесів та сучасної логістики. Ці компоненти взаємопов'язані та формують основу конкурентоспроможного ресторанного бізнесу.

Стаття аналізує новітні інноваційні тренди в галузі харчування, зокрема на підприємствах ресторанного господарства, з фокусом на технологічні інновації, організаційні підходи та логістичні стратегії. Відзначається, що сучасні підприємства харчування активно використовують новітні технології для оптимізації виробничих процесів, покращення якості обслуговування та зниження витрат. Зокрема, в статті розглядаються автоматизація приготування кулінарної продукції, використання цифрових технологій для замовлення та оплати, а також інновації в упаковці та зберіганні продуктів.

Окрему увагу приділено організаційним аспектам, зокрема впровадженню гнучких моделей управління, що дозволяють швидко адаптуватися до змін на ринку та змінювати стратегії відповідно до потреб споживачів. Логістика в сучасних підприємствах харчування вимагає впровадження нових рішень для ефективного управління ланцюгами постачання, зокрема застосування автоматизованих систем для моніторингу запасів і доставки товарів.

Стаття також підкреслює важливість сталого розвитку та екологічних інновацій, що стають важливим фактором для успішного функціонування підприємств харчування в умовах сучасної економіки.

Ключові слова: інновації, технології в харчуванні, логістика підприємств харчування, організація виробництва, інноваційні ресторани технології, інновації в обслуговуванні, автоматизація, цифрові технології, інтелектуальні системи.

Сучасна харчова промисловість, зокрема ресторанне господарство, переживає динамічну трансформацію під впливом глобалізаційних процесів, цифрових інновацій та змін у споживчих перевагах. У XXI столітті діяльність підприємств цієї галузі більше не обмежується лише приготуванням їжі та обслуговуванням клієнтів – вона охоплює складні системи управління виробництвом, логістикою, технологічними інноваціями й організаційними моделями. У центрі уваги – ефективність, сталий розвиток, персоналізація